

Thema 7 Toets begrijpend lezen: Banaanbruin, zandgeel of zo

Naam: _____

Datum: _____

Kan ik dit al?

- Beschrijvingen van kunstwerken visualiseren met behulp van foto's.
- Meningen over kunstwerken afleiden uit een tekst.
- Kritisch nadenken over de meningen die ik lees in een tekst.

___ /15

Opdracht 1 Over welk kunstwerk lees je?

___ /9

- Bekijk de kunstwerken op het digibord.
- Schrijf bij elke beschrijving het nummer van het passend kunstwerk.

De tekeningen van deze kunstenaar zien er op het eerste gezicht bedrieglijk eenvoudig uit. Ze lijken op kindertekeningen, of snelle graffiti onder een spoorwegbrug. Mannetjes in vrolijke kleuren bewegen zich schijnbaar swingend door het beeld. Eenvoudige zwarte boogjes en streepjes wekken de indruk van een dans. Maar op deze afbeelding wordt niet gedanst. Lijkt dat wezen daar links niet wat te veel op de grote boze wolf? Hij lijkt spottend te lachen om de vruchteloze ontsnappingspogingen van de kleine mannetjes. Of gaat zijn bek open om een grote hap te nemen uit zijn slachtoffer, terwijl het tweede mannetje gechoqueerd toekijkt? Neen, bij nader inzien valt er met deze tekening niet te lachen.

Deze beschrijving gaat over kunstwerk **8**_____

Op dit portret zie je een huilende vrouw. We kennen niet de reden van haar verdriet, maar we zien wel het resultaat ervan op haar gezicht. Haar gelaat lijkt letterlijk aan scherven te gaan. De kunstenaar belicht haar pijn van alle kanten en vouwt haar gezicht open als een boek. Tegelijk verbergt ze zich achter haar handen en veegt haar neus met een zakdoek. Zelf wil ze haar verdriet misschien verstoppen voor onze nieuwsgierige blik. Het lukt haar in ieder geval verborgen te houden waarom ze zo weent. Heeft ze een geliefde verloren, een man of een kind? Of betreurt ze dat ze nooit kinderen heeft gehad?

Deze beschrijving gaat over kunstwerk **4**_____

In tegenstelling tot andere kunstwerken over denkbeeldige problemen, is het probleem van deze vrouw heel echt: haar kind is ziek. De moeder neemt het liefdevol op de schoot en ondersteunt het. Haar gezicht staat in een zorgzame uitdrukking. De lichamen van kind en moeder vormen twee diagonalen die elkaar kruisen in de moederschoot. Hierdoor wordt onze blik geleid naar de moederhand die het kind bij de onderarm houdt. Misschien neemt ze de temperatuur of voelt ze de hartslag van het kind. Of misschien wil ze dat het kind haar warmte en het kloppen van haar moederhart voelt.

Deze beschrijving gaat over kunstwerk **5**_____

Dit standbeeld verbeeldt een kwelgeest die van gedaante kon veranderen en vooral dronkaards de stuipen op het lijf joeg. Dit beeld geeft hem het uiterlijk van een boze reus die boven twee bibberende mannetjes uittorent. Hij staat met de voeten uiteen en heeft de hand stevig op de heupen geplant. Hier kom je niet voorbij, zo lijkt zijn houding te zeggen. De mannetjes moeten achteroverleunen om hem in de ogen te kunnen kijken. Niemand zal hen geloven wanneer ze straks thuiskomen en hierover vertellen. De kwelgeest treitert en daagt zijn slachtoffers uit. Ze staan stijf bevroren en durven niet verder. Nochtans vormen zijn benen een hoge brug waar je makkelijk onderdoor kunt. Maar dat zien zijn slachtoffers natuurlijk niet, gevangen door de blik van de reus.

Deze beschrijving gaat over kunstwerk 2

Deze kunstenaar boetseerde vaak lange, tengere figuren. Hij gebruikte hiervoor sterke materialen zoals brons, maar toch zien de figuren er door hun houding breekbaar uit. Dit beeld heeft bijna de vorm van een kruis, wat het lijden van Christus oproept. De man wijst met een breekbare vinger naar iets buiten ons beeld. Zijn andere hand lijkt ons te wenken. Volg mij, want ginder ligt een betere wereld, lijkt hij te zeggen.

Deze beschrijving gaat over kunstwerk 3

Deze kunstenaar schilderde graag gewone mensen in een realistische omgeving. Verbeeldingen van alledaagse tafereeltjes die zo getrouw zijn dat ze wat op oude foto's lijken. Toch geeft de kunstenaar zijn werk ook een gevoel mee. Wat denk je wanneer je deze vrouw alleen aan een tafeltje ziet zitten in een restaurant of café? Ze zit wat verloren in een hoekje. De duisternis van de nacht buiten slokt haar bijna op. Zou ze gelukkig zijn of verdrietig? Ze ziet er in ieder geval eenzaam uit. Waarom zit ze daar zo alleen, opgedirkt alsof ze klaar is voor een avondje uit? Is haar gezelschap onverwacht niet komen opdagen? Of komt ze al jaren naar hetzelfde tafeltje, als een soort automaat die zonder reden eindeloos dezelfde handeling stelt?

Deze beschrijving gaat over kunstwerk 7

Een man in net pak staart naar zichzelf in de spiegel en ziet ... zijn achterkant. Deze kunstenaar was een meester van het surrealisme, een kunststroming die een absurde draai gaf aan schijnbaar normale beelden. De man op het schilderij kijkt in een spiegel, maar ziet niet zijn spiegelbeeld. We verwachten nochtans zijn gezicht te kunnen zien. Maar het is natuurlijk geen echte spiegel. Het is slechts een schilderij dat niet aan de natuurwetten hoeft te gehoorzamen. De titel doet ons twijfelen: is het verboden een reproductie te maken van het beeld van de kunstenaar? Zien we daarom zijn gezicht niet in de spiegel? Waarom ziet zijn spiegelbeeld er dan uit als een kopie van het originele beeld? Of uit hij zo kritiek op het kopiëren van kunstwerken door anderen?

Deze beschrijving gaat over kunstwerk 1

Dit derde schilderij van een dame kan een dromende vrouw voorstellen. Ze is in slaap gevallen in een gemakkelijke zetel, haar hoofd rustend op haar rechterschouder. Op haar smetteloze en jong ogende gezicht valt een gelukzalige uitdrukking te lezen. Haar handen komen samen in haar schoot en lijken haar licht bollende buik beschermend te omvatten. Droomt ze van het moederschap, of draagt ze misschien al een kind? Haar gezicht vertoont geen tekenen van zorgen, geen angst voor wat komen zal. In haar dromen gaat alles goed. Zolang de droom duurt, voelt ze zich gelukkig.

Deze beschrijving gaat over kunstwerk **6**_____

Deze tekening is erg eenvoudig, maar toch moet je zoeken naar de juiste betekenis, zoals bij een droedel. Het lijkt wel de poster voor een festival of een dansfeest. Twee mannetjes dansen uitgelaten onder het licht van een felle discolamp. Die heeft de vorm van een hart en straalt zowat van het papier af. Of misschien zijn de mannetjes twee geliefden die elkaar na een lange periode weerzien. Ze rennen op elkaar af, klaar om in elkaars armen te vallen. Of zijn het liefdesrivalen, twee mensen die van dezelfde persoon houden en elkaar nu met geheven vuisten te lijf gaan? Hun lege gezichtjes maken ons niet veel wijzer over hoe ze zich voelen. De kijker mag het zelf invullen.

Deze beschrijving gaat over kunstwerk **9**_____

Opdracht 2 Een omstreden tentoonstelling

____ /6

- Lees de tekst.
- Bekijk het schema op pagina 4.
- Markeer de antwoorden op de W-vragen en de H-vraag.
- Onderstreep de meningen in de tekst.

'Körperwelten' (letterlijk: Lichaamswerelden) is een **rondreizende tentoonstelling van de Duitse anatoom en kunstenaar Gunther von Hagens**. Hij vond **plastinatie** uit, een techniek waarbij hij de **lichaamssappen van een lijk vervangt door silicone**. **Daardoor kunnen dode lichamen bewaard en tentoongesteld worden**. Von Hagens presenteert zijn lijken in allerlei toestanden: zonder huid, in schijven gesneden, opengesneden zodat we de binnenkant kunnen zien ... De lijken staan ook in allerlei poses die de dagelijkse handelingen van de levenden nabootsen. Is het wetenschap? Kunst? Of plat vermaak dat getuigt van slechte smaak en enkel onze fascinatie voor de dood voedt? Toen de tentoonstelling voor het eerst in België te zien was in 2000 werd er vooral geschokt op gereageerd. Kunstkenneren vonden het interessant hoe de kunstwerken ons uitdagen na te denken over wat het leven is en waar de grens ligt tussen leven en dood. Maar de controversie kreeg meer media-aandacht dan de goede kritieken. En ook bij de tweede tentoonstelling in België in 2008 was er kritiek op deze **lugubere verzameling**. Mensen met een religieuze achtergrond vonden het maar een platte bedoening, waarbij het **respect voor de doden werd opgeofferd voor een show**. De doden – allemaal mensen die voor hun overlijden toestemming hadden gegeven voor hun deelname aan deze tentoonstelling – worden letterlijk te kijk gezet. Dat botst met ons gevoel dat doden **rust** moeten krijgen, op een begraafplaats of na crematie. Toch zien velen ook een positieve kant aan deze tentoonstelling. **Misschien wekken de ontlede lichamen wel de wetenschappelijke interesse van de bezoekers**, als een indrukwekkende les over het menselijk lichaam. Zo'n geplastineerd lichaam is inderdaad veel fascinerender dan het stoffige skelet in de klas. De vraag blijft waar de grens ligt tussen het showelement en de wetenschap. Een vraag die mensen overal ter wereld zich intussen kunnen stellen. 'Körperwelten' begon immers als een rondreizende tentoonstelling. Intussen zijn er ook meer permanente collecties in tientallen steden over de hele wereld. Uniek aan de tentoonstelling is dat ze steunt op een donatieprogramma. In België alleen schreven al 40 mensen zich in om hun lichaam af te staan. In de hele wereld staan er 9 200 personen op de wachtlijst.

■ Vul het schema aan.

Wat is de naam van de tentoonstelling?	<u>Körperwelten</u>
Wie is de kunstenaar?	<u>Duitse anatoom en kunstenaar Gunther von Hagens</u>
Waar vind je de tentoonstelling?	<u>Over de hele wereld: het is een rondreizende tentoonstelling met vaste collecties in tientallen steden. (In 2000 en 2008 kon je de tentoonstelling zien in België.)</u>
Hoe maakt de kunstenaar het werk?	<u>De kunstenaar vult lijken met silicone, waardoor dode lichamen bewaard en tentoongesteld kunnen worden.</u>
Welke negatieve mening lees je?	<u>De doden moet je respectvol behandelen en laten rusten.</u>
Welke positieve mening lees je?	<u>De tentoonstelling kan wetenschappelijke interesse opwekken bij de bezoekers. / De kunstwerken laten ons nadenken over het leven.</u>

Woordbetekenis afleiden

■ Verbind de woorden uit de tekst over 'Körperwelten' met de juiste verklaringen.

de plastinatie	●	de lichaamshouding	●
de pose	●	een techniek waarbij hij de lichaamssappen van een lijk vervangt door silicone	●
de controverse	●	het meningsverschil	●
luguber	●	de gift, de schenking	●
de donatie	●	griezelig, wat je laat rillen van angst of afkeer	●

Hoe deed ik de toets?

Ik denk

Juf/Meester vindt